

Traject

Catherine Milo & Heleen Vellekoop: **Traject. Schrijven en herschrijven op basis van feiten.** Enschede: SLO (Instituut voor Leerplanontwikkeling), 1993, 50 p., 39,50 NLG.

Besteladres: SLO, afdeling Verkoop, Postbus 2041, NL - 7500 CA Enschede.

Traject is een uitgewerkte lessenreeks informatief schrijven voor de tweede klas mavo/havo/vwo. De methode wil de leerlingen trainen om stap voor stap gestructureerde teksten te schrijven. **Traject** is opgebouwd uit vijf reeksen lessen die de leerlingen uiteindelijk de kennis en de vaardigheden moeten bijbrengen om een adequate informatieve tekst af te leveren. Een kort overzicht van de verschillende lessenreeksen:

A Teksten geven antwoord op vragen

Hier krijgen de leerlingen vooroefeningen om duidelijk te maken dat er vragen ten grondslag kunnen liggen aan teksten. Verder leren ze zelf op basis van twee teksten een aantal inhoudsvragen stellen bij teksten. Deze vragen lopen verder als een rode draad door de lessenserie: leerlingen gebruiken ze bij het verzamelen van informatie voor hun eigen tekst over een beroep. Ook die tekst schrijven ze weer op basis van de vragen.

B Eisen waaraan een informatieve tekst moet voldoen

De leerlingen krijgen drie eisen waaraan een informatieve tekst moet voldoen: voldoende, betrouwbare en begrijpelijke informatie bevatten. Aan de hand van een commentaarformulier leren ze zien of een bepaalde tekst aan die eisen voldoet en geven ze er commentaar op. Daarna geven ze aanwij-

zingen ter verbetering van de tekst in de vorm van een 'herschrijfplan'.

C Informatie verzamelen: antwoorden op vragen zoeken

Leerlingen leren uit wat voor bronnen ze informatie kunnen halen: hun hoofd, schriftelijke en mondelinge bronnen. Aan de hand van een concrete opdracht - een informatieve tekst schrijven over een beroep - leren ze systematisch de verschillende bronnen gebruiken en er selectief mee omgaan. Voor het leren gebruik maken van mondelinge bronnen is een cassette voorzien waarop drie interviews staan.

D Schrijven in stappen

In deze lessenreeks wordt de schrijftaak getraind door het oefenen van de volgende stappen:

- 1 informatie verzamelen;
- 2 antwoorden op de vragen uitwerken tot tekstjes;
- 3 volgorde van die tekstjes bepalen;
- 4 kladtekst in elkaar zetten;
- 5 commentaar vragen;
- 6 herschrijven.

E Commentaar geven en herschrijven

In de laatste lessenreeks wordt dieper ingegaan op stap 5 en 6 van reeks D. Leerlingen leren met behulp van een commentaarformulier commentaar geven op de tekst van een medeleerling. Daarna krijgen ze de opdracht om op basis van het commentaar dat ze gekregen hebben, een herschrijfplan op te stellen en uit te voeren.

Ten slotte bevat **Traject** drie schrijfhulpkaarten: één rond inhoud en volgorde van de tekst, één rond woorden en zinnen, en een derde rond het uiterlijk van een tekst. Met deze kaarten als steun leveren de leerlingen commentaar op kladteksten van hun medeleerlingen. De schrijfhulpkaarten kunnen eveneens gebruikt worden bij het verbeteren van de eigen tekst.

Traject is een goed gestructureerde methode om leerlingen te helpen bij het schrijven van informatieve teksten. Ze leren verschillende informatieve teksten over eenzelfde onderwerp bekijken en vergelijken de manieren waarop informatie gegeven wordt. Aan de hand van een commentaarformulier wordt een bepaalde tekst kritisch bekeken. De leerlingen leren op die manier zien of de tekst voldoet aan de eisen van een informatieve tekst. Zo worden ze ook voorbereid om later hetzelfde te doen met de teksten van hun medeleerlingen.

De concrete stappen voor het eigenlijke schrijfproces worden voldoende duidelijk gemaakt. Door het systeem van schrijven en herschrijven ervaren leerlingen dat een tekst niet zomaar op papier komt maar het gevolg is van denk-, schrijf- en ook her-

schrijfwerk. Vooral dat laatste is voor veel leerlingen niet zo evident. Ze laten het herschrijfwerk graag aan de leerkracht over. Deze methode maakt van het herschrijven een vaste stap in het schrijfproces. Een grote steun daarbij zijn de drie bijgevoegde geplastificeerde schrijfhulpkaarten. Een soort checklist voor de schrijver én voor wie de commentaar moet leveren.

Het zwakke punt van **Traject** vind ik, is het onderwerp van de uitgewerkte lessen en het verzamelde materiaal. Verschillende lessen zijn gebaseerd op het zelf schrijven van een informatieve tekst rond een beroep. Leerlingen hebben de keuze uit één van de volgende beroepen: *piloot*, *taxichauffeur* of *brandweerman*. Ik kan me voorstellen dat veel leerlingen in het tweede jaar het niet zo boeiend vinden om rond deze onderwerpen te werken. Hierdoor wordt het moeilijk om hen te motiveren gedurende verschillende lessen teksten te schrijven, te verbeteren en te herschrijven. Verder moet het tekstmateriaal hier en daar 'vervlaamt' worden. Maar leerkrachten die hun leerlingen willen begeleiden en een strategie aanreiken voor het schrijven van informatieve teksten kunnen hierin heel wat ideeën vinden.

Katrien De Vlaemynck
Lange Kroonstraat 177
2530 Boechout